

10. — 2708
~~516.~~

Г. І. Домазар.

КУРС ЕСТЕТИЧЕСЬКОЇ МОВИ.

УКРАЇНСЬКИЙ
Б. 673
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЛЮСОН, 1948
Накладом В-ва "За Майбутнє"
Всі права застереігається

Б.І.ДОЛБАР
- - - - -

КУРС
ЕСПАНСЬКОЇ
МОВИ

Одесса 1946

Всі права застережені

В С Т У П

Еспанська мова належить до групи романських мов та витворилася із давньої латинської мови, а змішання її з германськими та арабськими елементами відбилося властиво тільки на будові речень.

Найдавніший діалект /12 ст./ Кастилії /центральної країни Еспанії/ кастилійський діалект /*castellano*/ із усіх інших діалектів став панівним і перемінився в еспанську літературну мову.

Як мови всіх культурних народів, так і еспанська мова знає різні діалекти, притомі різним територіальним областям Еспанії, що в меншій або більшій мірі різняться від літературної еспанської мови /кастилійської/. Напр. в Андалузії та в державах Америки, де є панівною еспанська мова, літературно вимовляють, як еспанське *s*, а напр. мову простолюду Баскії, Галіції та Каталонії не можна знову зачислити до діалекту еспанської мови.

I.

Азбука /абетка/

Еспанська азбука /абетка/ складається з 30 /тридцяти/ літер, що є:

Al f a b e t o

El alfabeto castellano consta de 30 (treinta) letras que son:

Літе- ра	Наз- ва:	Вимов- ва:	З а в в а г и:
a	a	a	
b	бе	б, в	Межи голосними вимовляється все, як українське в, по l, r, та перед l, r вимовляється також, як українське в. Подекуди вимовляється, як українське в перед і по і, а поза тим вимовляється, як українське б.
c	се	с	Це с звучить більше носово, своїм звуком є подібне до англійського th. Язик втягнути за губи, але при вимові держати випрямлений межи зубами та отверткою вимовляти разом <u>тс</u> .
ch	че	ч	С це одна літера і її не розділяється в писанні, вимовляється досить м'яко.
d	де	д	
e	е	е	
f	ефе	ф	
g	хе	х, г	Перед м'якими голосними /e, i/ вимовляється, як х а перед твердими голосними /a, o, u/ та перед приголосними, як г.
h	аго	-	не вимовляється нічим.

Літе- ра:	Назва	Вимо- ва:	З а в в а г и :
i	i	i	
j	хота	х	вимовляється все, як <u>х</u> .
к	ка	к	гл. уст. у.
l	ель	л	м'якше, як в українській мові, більше подібне до нашого <u>ль</u> .
ll	ель е	ль е	є одною літерою і в писанні не розділяється.
ш	еме	м	
п	ене	н	перед <u>ь, р, у</u> вимовляється, як українське <u>м</u> .
ñ	ень е	нь	
о	о	о	
р	пə	п	
q	ку	к	q все стоїть з літерою <u>и</u> , отже: <u>qi</u>
r	єр	р	м'яко
rr	єрре	р	твердо
s	есе	с	
t	те	т	
u	у	у	
v	ве	в	Зasadничо єспанське <u>у</u> вимовляється, як наше <u>в</u> . По <u>п</u> згл. <u>ш</u> вимовляється, як наше <u>б</u> .
w	ве	в	гл. уст. у.
x	єкис	кс	Перед <u>с, р, т</u> вимовляється, як українське <u>с</u> .
y	і грєга	і, й	на кінці слова та по голосній, як <u>й</u> .
z	седа	с	все /і на кінці слова/ як <u>с</u> /носова/.

—ooOoo—

II.

Літери: а, о, е, і, у є голосними; у може бути голосною /і/ або півголосною /й/; h не вимовляється зовсім. Інші є приголосними.

Las letras a, e, i, o, u son vocales; la y puede ser vocal ó semivocal; la h no tiene sonido; las demás son consonantes.

III.

U не вимовляється в сполученні звуків que, qui напр. aquí /akí/.
 у /i/ межи двома голосними вимовляється, як й напр. grande у hermoso
 /ґранде й ермосо/ – великий і гарний.

IV.

Якщо прирівняти еспанську азбуку до української, то побачимо, що еспанська азбука не має таких наших звуків, як:

ж, з, ц, ш, щ.

У.

Питомим для еспанської мови є в її вимові:

с – вимовляється:

- 1/перед твердими голосними /а, о, у/ та перед приголосними, як наше к, напр.: carecer /каресер/, contra /контра/, cubrir /ку-брір/, clocar /кльокар/;
- 2/перед м'якими голосними /е, і/, як українське носове с, напр.: carecer /каресер/, cegar /сеґар/, príncipe /прінсіпе/;
- 3/на кінці слова вимовляється твердо, себто як к, однак з деякими винятками.

g – вимовляється:

- 1/перед твердими голосними /а, о, у/ та перед приголосними, як г, напр.: ganir /ганьір/, gobernar /говернар/, gruir /груір/;
- 2/перед м'якими голосними /е, і/ як х напр.: general /хенераль/, Egipto /Ехіпто/.

Щоб все таки в полученні з м'якими голосними /е, і/ одержати твердий звук /г/ то мени g – е, або g – і ставимо голосну u, напр. águila /агіля/, juguete /хугете/ і т.п. А знову щоб в такому складі вимовлялося це вставлене u, то мусимо над ним поставити діярезу /дві точки над голосною :.../напр.: arguir /отже не:аргір, але:арґуір/ і т.п.

VI.

Літери k i w не виступають в еспанських словах, а вживається lх в чужих словах, як:

Las letras k y w no ocurren en palabras castellanas, pero se usan en palabras extranjeras como:

kilómetro /кільометро/ – кілометр,
 Wagner /Ваґнер/ – Ваґнер

і т.п.

etc.

VII.

Приголосна r вимовляється, як тверде р /rr/ в двох випадках:

- 1/на початку слів, як: rojo /прохо/,
- 2/по звуках l, n або s, як israelita /ісрраеліта/, alrededor /альредедор/ і т.п.

VIII.

З великої літери пишемо:

а/на початку речення,

б/власні імена: осіб,

народів,

областей,

держав,

місцевостей,

вулиць,

площ,

рік,

гір,

островів,

морей і т.п.

в/титули: гідностей осіб,

газет і книжок,

установ і товариств.

г/прикметники та займенники в чемностевих зворотах мови.

IX.

Крім званих та вживаних в українській мові знаків перепинання, еспанська мова знає ще діярезу /сrema або *diéresis*/гл.уст. IV. Далі знак запитання та оклику ставлять еспанці в писанні так само, як ми, українці, але ще крім цього ставлять вони знак запитання чи оклику також на початку питального чи шикликого речення або поняття, тільки ці знаки є тоді своїм вершком обернені в долину напр.:

¿cuando ?

¡ah !

X.

Наголос - Acento.

Наголошування еспанських слів є різне і так:

а/слова, що кінчаються на голосну або на приголосну - a, - n мають наголос на передостанньому складі, напр.:

como /комо/ - як, напр.

letra /летра/ - літера,

mañana /мадругада/ - ніч /від півночі до ранку/,

ambas /амбас/ - обі, обоє.

б/ слова, що кінчаються приголосною, за винятком - a, - n мають наголос на кінцевому складі, напр.:

tener /тєнер/ - мати, держати, посідати,

general /хєнераль/ - загальний,

bondad /бондад/ - доброта і т.п.

в/ якщо наголос у слові є проти правил, визначених під літерою а/ і б/, тоді цей наголос при писанні треба зазначити, напр.:

opinión /опініон/ - думка, опінія,

ánimo /анімo/ - відвага,

botón /ботон/ - гудзик.

Поставлення або залишення при писанні на слові наголоса має велике значення, бо дуже часто цей саме наголос надає слову зовсім іншого змісту, значення, напр.:

tu - твій
más - але

tú - ти
más - більше

Саме поставлення цього наголосу в дієсловах може змінити зовсім час дії його, напр.:

recibí - я одержував

recibí - я одержав.

XI.

Загальні заваги

1/При кожному еспанському слові подаємо в дужках його вимову українською абеткою; де немає різниці в вимові між еспанськими й українськими літерами, там тієї вимови не подано. /Вимову подаємо тільки в перших п'ятих лекціях./

2/Підкреслена літера означає, що її треба наголошувати.

3/Питоменністю еспанської мови є, що в вимові два або більше слів лугається разом. Це діється тоді, коли одне слово кінчиться приголосною, а ~~друге~~ ^{чотире} слово цієї самої частини речення зачинається голосною, напр.:

los amigos
льосамігос

- читаємо:
(los amigos)

4/Літеру d на кінці еспанського слова напр. bendad вимовляємо не так твердо, нечутно /бонда/.

—oooOooo—

§. I.

Вправа в читанню

Pues señor, ésta era una muchachita muy hermosa y muy buena, que se llamaba Rosa. Cuando era aún muy pequeña, se le murió su padre; pero su madre la crió con mucho amor enseñándole a ser mujercita de bien, y sobre todo, a hilar, tejer y coser, que era el trabajo con que su madre ganaba el pan para las dos.

Al cumplir Rosa los quince años, su madre se puso muy mala, y conociendo que se iba a morir, llamó a su hija, y le dijo:

-Hija mía, yo me voy al cielo y te dejo sola en la tierra. No te quedan mu hos bienes, pero los que te quedan te bastarán para vivir dichosa, si haces buen uso de ellos. Los bienes que te dejo son: esta casita para que viva, una lanzadera y unas agujas para que ganes el pan, como yo lo he ganado, hilando, tejiendo y cosiendo.

Dicho esto, la madre de Rosa bendijo a su hija y voló derechita al cielo, adonde van siempre los que han andado derechitos por la tierra.

Rosa lloró y vezó mucho por su madre, y se puso a hilar, tejer y coser con tanto ánimo como si no tuviera pena alguna en el corazón, sólo que, en lugar de cantar, lloraba y rezaba cuando trabajaba.

No la había engañado su madre cuando le dijo que la rueca, la lanzadera y las agujas le bastarían para ganar el pan, pues las gentes más ricas de su aldea y las inmediatas se disputaban el trabajo de sus manos, y como trabajaba mucho y gastaba poco, hasta tenía dinero de sobra para dar un par de cuartitos a cada pobre que llamaba a su puerta.

Ejercicio de lectura

Пусе сень'ор, еста ера уна мучачита муй с'моса i муй буена, ке се ль'ямава Роса. Куандо ера аун муй п'еканья, се ле му'рио с'у падре; перо с'у мадре ля кри'о кон мучо а'мор енсе'нья, антоде а с'ер мучерсита де биен, i sobre todo, а илар, тежер i косер, ке ера с'ель трабахо кон ке с'у мадре ганава с'ель пан пара лас дос.

Аль кумпл'ир Роса л'ос кинсе а'нь'ос, с'у мадре се пу'со муй майя, i conociendo ке се iba а morir, ль'ямо а с'у iха, i ле ди'хо:

-Iха mia, yo me voy аль с'иельо i те де'хо с'оля он ля т'иерра. Но те коден му де биенес, перо л'ос ке те кодан те бастаран пара vivir dichosa, si асес буен у'со де ель'лос. Л'ос биенес ке те де'хо сон: еста касита пара ке viva, уна ланс'адора i унас аг'у'хас пара ке г'анес с'ель пан, комо йо льо о'ганаво, илар, те'х'иендо i косиендо.

Д'ичо есто, ля мадре де Роса бенди'хо а с'у iха i во'льо д'еречита аль с'иельо, адоде ван с'иенпре л'ос ке ан андадо д'еречитос пор ля т'иерра.

Роса ль'йоро i ресо мучо пар с'у мадре, i се пу'со а илар, тежер i косер кон та'нто а'нимо комо с'и но ту'виера п'ена а'лгуна он с'ель ко'разон, с'ольо ке, он му'гар де кантар, ль'йорава i ресава куандо траба'вара.

Но ли а'биа е'нганья адо с'у мадре куандо ле ди'хо ке ля руека, ля ланс'адора i л'ас аг'у'хас ле бастаран пара г'анар с'ель пан, пусе л'ас кент'ос мас р'икас де с'у а'льдеа i л'ос и'медиат'ос се диспутабан с'ель трабахо де с'ус manos, i комо траба'вара мучо а г'астава по'ко, а'сиа т'е'ния д'инеро де с'обра пара да'р ун пар де куартитос а ка'да по'бре ке ль'ямава а с'у пуерта.

Увага І: Вправи в читанні в І-У лекціях є це казка "El Rey en Busca de Novia" /Король у пошукуванні нареченої/ еспанського письменника Antonio de Trueba /1819-1889/.

Увага 2: Еспанський текст по лівій стороні читати повільно та голосно, а для контролю правильної вимови та наголошування подіємо вимову по правій стороні. Опісля, голосно читаючи вимову з правої сторони, старатися писати правильно вимовлювані та наголошувані слова по еспанськи.

Увага 3: Не переходити до чергового параграфу чи лекції, як довго цілком не опановано попереднього параграфу чи лекції.

§.2.

son	- /вони/ є
que /ке/	- по
quién /кієн/	- хто
no	- ні
si	- так
tiene /тієне/	- /він, вона/ має
pero /перо/	- але
se	- ся, себе
en	- в, у
tu	- твоїй
amigo /аміго/	- приятель
padre /падре/	- батько
madre /мадре/	- мати, мама
niño /нінь'йо/	- дитина /чоловічого роду, син/
libro /лібро/	- книжка
sombrero /сомбреро/	- капелюх
árbol(m) /арболь/	- дерево
jardín(m) /хардін/	- город
casa /каса/	- дім
ave(f) /аве/	- птах, птиця
hermano /германо/	- брат
tía /тіа/	- тітка
puerta /пuerta/	- двері
mi	- мій, моя
y	- і, а
es	- /єін/ є

§.3.

Ejercicio.

Mi padre tiene una casa. La casa tiene una puerta. La madre tiene un sombrero. La madre tiene un libro. El padre y la madre. El padre tiene un libro. La madre tiene una casa. Mi hermano tiene un libro. La madre tiene un niño. El niño tiene un padre y una madre. La tía tiene una casa. El padre tiene una casa y un jardín. La madre tiene un hermano. El niño tiene un libro. Mi padre tiene un hermano. En el jardín son los árboles. En el jardín son las aves. La casa y el jardín. La casa es en el jardín. Mi amigo tiene una casa. La madre y el niño. Mi amigo tiene el padre y la madre. El amigo y el hermano. El padre y el hermano. Mi amigo tiene un hermano. La madre y la tía. La tía tiene una casa y un jardín. En el jardín es una casa. La tía tiene un hermano. En un jardín es la casa. La tía tiene un libro y un ave.

Контрольна вправа:

Мій батько має дім. Дім має /одні/ двері. Мати має капелюх. Мати має книжку. Батько і мати. Батько має книжку. Мати має дім. Мій брат має книжку. Мати має дитину. Дитина має батька і маму. Тітка має дім. Батько має дім і город. Мати має брата. Дитина має книжку. Мій батько має брата. В городі є дерева. В городі є птахи. Дім і город. Дім є в городі. Мій приятель має дім. Мати і дитина. Мій приятель має батька і маму. Приятель і брат. Мій приятель має брата. Мати й тітка. Тітка має дім і город. В городі є дім. Тітка має брата. В городі є дім. Тітка має книжку і птаха.

§.4.

В п р а в а

Дім і двері. Мати, батько і тітка. Батько і брат. Дерево і птах. Дім і город. Книжка і капелюх. Батько має капелюх. Мати має город. Тітка має дім. Дитина має книжку. Брат має город. Мати має птаха. Мати має город і дім. Мій брат має птаха. Тітка має капелюх. Дім має двері. В городі є дерево і дім. В домі є птах. Батько має книжку. Мій приятель і мій брат. Мій батько має город. Мати має дім. В городі є птах. В хаті є батько. В городі є мати. Батько і брат є в городі. Тітка є в хаті.

Контрольна вправа:

La casa y la puerta. La madre, el padre y la tía. El padre y el hermano. El árbol y el ave. La casa y el jardín. Un libro y un sombrero. El padre tiene un sombrero. La madre tiene un jardín. La tía tiene una casa. Un niño tiene un libro. El hermano tiene un ave. La madre tiene un jardín y una casa. Mi hermano tiene un ave. La tía tiene un sombrero. Una casa tiene una puerta. En el jardín es un árbol y una casa. En la casa es un ave. El padre tiene un libro. Mi amigo y mi hermano. Mi padre tiene un jardín. La madre tiene una casa. En el jardín es un ave. En la casa es el padre. En el jardín es la madre. El padre y el hermano son en el jardín. La tía es en la casa.

Увага 4: Контрольні вправи є на це, щоб можна було контролювати, чи подану вправу правильно перекладено чи то на українську чи на іспанську мову.

§.5.

Питайні звороти творимо в цей спосіб, що так само, як напр. у німецькій чи англійській мові переставляємо підмет з присудком напр.:

Yo tengo - я маю
¿Tengo yo? - чи я маю.

Вправа

Ejercicio

Mi padre tiene una casa. ¿Tiene mi padre una casa? La casa tiene una puerta. ¿Tiene la casa una puerta? La madre tiene un sombrero. ¿Tiene la madre un sombrero? La madre tiene un libro.

¿Tiene la madre un libro? La madre tiene una casa. ¿Tiene la madre una casa? Mi hermano tiene un libro. ¿Tiene mi hermano un libro? La madre tiene un niño. ¿Tiene la madre un niño? El niño tiene un padre y una madre. ¿Tiene el niño un padre y una madre? La tía tiene una casa. ¿Tiene la tía una casa? El padre tiene una casa y un jardín. ¿Tiene el padre una casa y un jardín? La madre tiene un hermano. ¿Tiene la madre un hermano? El niño tiene un libro. ¿Tiene el niño un libro? Mi padre tiene un hermano. ¿Tiene mi padre un hermano? En el jardín son los árboles. ¿Son los árboles en el jardín? En el jardín son las aves. ¿Son las aves en el jardín? La casa es en el jardín. ¿Es la casa en el jardín? Mi amigo tiene una casa. ¿Tiene mi amigo una casa? Mi amigo tiene el padre y la madre. ¿Tiene mi amigo el padre y la madre? Mi amigo tiene un hermano. ¿Tiene mi amigo un hermano? La tía tiene una casa en el jardín. ¿Tiene la tía una casa en el jardín? La tía tiene un libro y un ave. ¿Tiene la tía un libro y un ave?

§.6.

Член — Artículo

Іспанська мова, зрештою, як і інші мови /англійська, німецька, французська / знає члени, чого знову не знає українська мова.

Член є:

а/означений (determinado)

б/неозначений (indeterminado)

Однина — Singular

р і д :	ч л е н :	
	означений	неозначений
чоловічий:	el	un
жіночий	la	una

Множина — Plural

р і д :	ч л е н :	
	означений:	неозначений:
чоловічий:	los	unos
жіночий:	las	unas деякі

Давніше іспанська мова знала теж член середнього роду lo. Цей член остався ще й тепер в одному випадку, а саме на означення загального поняття, поняття абстрактного, напр.:

lo bueno — добро

lo malo — зло й т.п.

§.7.

Якщо йменники жіночого роду закінчуються літарою a або ha і мають на першому складі наголос /акцент/, роді для мимозвучності члени означений і неозначений / la, una / заступаємо членом чоловічого роду /el, un / напр.:

№: { la águila
una águila

але: { el águila
un águila

№: { la ave
una ave

але: { el ave
un ave

№: { la hache
una hache

але: { el hache
un hache

У множині натомість уживається вже зовсім правильно члена жіночого роду:

las águilas
las aves
las haches

Цього явища немає вже в інших частих мови, напр. у прикметників, займенників і т.п. У прикметниках, як напр.:

la alta

літера а /кінцева літера члена/ та літера а початкова прикметника/ зливаються в вимові в одно а й тоді одержуємо:

la alta /ль, альта/

§.8.

Відміна граматичних імен:

Declinación

Граматичні імена є це чотири перші відмінні частини мови:

іменник (sustantivo, nombre),
прикметник (adjetivo),
займенник (pronombre),
чи слівник (numerales).

Відміна граматичних імен називається деклінація (declinación).

При відміні граматичних імен /деклінації/ треба розрізняти:

а/відмінки (casos),
б/числа (numeros).

Еспанська деклінація, як і всіх інших романських мов деклінації /за винятком румунської мови/ не знає зміни кінцевого складу слова в кожному відмінку зокрема, але полягає на приставках у отриманні з членом. Розуміється, коли остаточно говоримо про деклінацію в еспанській мові, то не маємо на думці такої відмінки, як це є в українській мові, але маємо тоді на думці тільки ужиття мови.

Внаслідок цього можемо говорити, що в еспанській мові є так само, як і в українській мові, шість відмінків:

1. називний - nominativo
2. родовий - genitivo
3. давальний - dativo
4. знахідний - acusativo
5. /кличний/ - vocativo
6. місцевий - ablativo

Чисел є два: однина (Singular),
множина (Plural)

§.9.

Відміна означеного члена

Чоловічий рід (masculino)

	<u>Singular:</u>	<u>Plural:</u>
1. Nominativo :	el	los
2. Genitivo :	del	de los
3. Dativo :	al або para el	a los або para los

4. Acusativo
5. Vocativo
6. Ablativo

Singular :	Plural :
el año al	los años a los
con, de, en, } por, sin, } sobre	con, de, en, por, } sin, sobre } los

Міночий під (femenino)

1. Nominativo
2. Genitivo
3. Dativo
4. Acusativo
5. Vocativo
6. Ablativo

Singular :	Plural :
la	las
de la	de las
a la año para la	a las años para las
la año a la	las años a las
con, de, en, } por, sin, } sobre	con, de, en, por, } sin, sobre } las

Середній під (neutro) :

1. Nominativo
2. Genitivo
3. Dativo
4. Acusativo
5. Vocativo
6. Ablativo

Singular :	Plural :
lo	
de lo	
a lo año para lo	н е м а е
lo año a lo	
con, de, en, } por, sin, } sobre	lo

Член неозначений відміняється так само, як член означений.

§. 10.

- ¿Quién tiene el libro?
- ¿Quién tiene una casa?
- ¿Quién tiene un jardín?
- ¿Qué tiene la casa?
- ¿Qué tiene la madre?
- ¿Qué tiene el padre?
- ¿Qué tiene mi padre?
- ¿Qué tiene el hermano?
- ¿Qué tiene el amigo?
- ¿Tiene el hermano un libro?
- ¿Tiene el amigo una casa?
- ¿Tiene el hermano un amigo?

El padre (la madre etc.) tiene el libro.

El padre (la madre etc.) tiene una casa.

Mi padre (la madre etc.) tiene un jardín.

La casa tiene una puerta.

La madre tiene el libro.

El padre tiene una casa.

Mi padre tiene un jardín.

El hermano tiene un libro.

El amigo tiene un hermano.

Si, el hermano tiene un libro.

No, el hermano tiene un sombrero.

Si, el amigo tiene una casa.

No, el amigo tiene un jardín.

Si, el hermano tiene un amigo.

No, el hermano tiene el padre.

--00000--

Вправа в читанню

El Rey estaba ya desahuciado de los médicos, y llamando a su hijo primogénito, que era un real mozo, le dijo :

-Yo me voy a morir, pero antes quiero decirte cuántas son cinco. Apenas cierre yo el ojo te encasquetarás la corona; pero no te bastará esto para ser feliz. Es necesario que te cases, que por más perrerías que se digan por ahí del matrimonio, el matrimonio es cosa buena, como lo prueba lo arregostados que quedan al yugo viudos y viudas. Lo que te encargo mucho es que no echés en saco roto aquel refrán que dice: "Antes que te cases, mira bien lo que haces". Esto, hablando en plata, quiere decir que antes de casarte debes ver si tu mujer es alguna de las muchas maulas que hay entre las mujeres.

-¿Pues qué clase de mujer quiere usted que busque? - preguntó el príncipe a su padre.

-La más pobre y más rica.

-¿Quedamos enterados! - refunfuño el príncipe, poco satisfecho de la contestación de su señor padre.

-¡Qué! ¿No me has entendido? - dijo éste. - Pues estudia, hijo, que ya tienes edad para eso.

Dos días después murió el Rey, y su hijo se sentó en el trono por aquello de "A Rey muerto, Rey puesto".

El Rey se puso a cavilar a ver si daba con lo que su padre había querido decirle al aconsejarle que buscara la mujer más pobre y más rica, pero por más que caviló no dió con ello.

-¿Si será - decía - que debo buscar una mujer que a la par sea pobre de bienes y fortuna y rica de hermosura? En fin, vamos de pueblo en pueblo a ver si la casualidad ó la gramática parda de los campesinos disipan las nebulosidades de mi cabeza.

Ejercicio de lectura

Ель рей естава я десауциадо де лъес медінос, і лъ'емандо а су іхо примогеніто, ке ера ун реаль моцо ле діхо:

-Йо ме вой а морір, перо антес кіеро десірте куантас сон сінко. Апенас сієрра йо ель охо те енкаскетарає ля корона; перо нō те бастара єсто пара сер феліс. Ес несесаріо ке те касес, ке пор мас пєрреріас ке се діган пор ай дель матрімоніо, ель матрімоніо єс коса буена, комо лъо прувєвалъо аррегостадос ке қедан аль юго віудос і віудас, лъо ке те бикар - го мучо єс ке но очес ен сако рротō акель рефран ке дісе: "Антес ке те касес, міра бієн лъо ке асєс". Єсто абляндō ен плєта, кієра десір ке антес де касарте добєс вер сі ту мухєр єс альгуна де ляс мучас мауляс ке ай ентрє ляс мухєрєс.

-Пудєс ке клясе де мухєр кієре устєд ке буске. - прєгунто ель прінсіпе а су падре.

-Ля мас повре і мас ріка.

-Кєдамос єнтерадос. - рефунфуно ель прінсіпе, покo сатісфєчō де ля контєстасіон де су сєнь, йор падре.

-Кє. Но ме ас єнтєндідо. -

діхо єсто. - Пудєс єстудіє, іхо ке я тієнес єдад пара єсō.

Дос діас деспуєс муріо ель Рей, і су іхō се сєнтō ен ель тронo пор акель, йо де "А Рей муєрто, Рей пуєсто."

Ель Рей се пуєс а кавіляр а вер сі даба кон лъо ке су падре абіа керідо десірлє аль аконсєхарлє ке бускасє ля мухєр мас повре і мас ріка, перо пор мас ке кавільо но діо кон оль йо.

-Сі сєра - дєсіа - ке дєво бускар уна мухєр ке а ляс пар сєа повре де бієнос і фортунā і ріка де єрмєсура. Ен фін, вємос де публьo ен публьo а вер сі ля касуалідад о ля граматіка парда де лъєс кампєсінос дісіпан ляс нєвульo

sidades a que mi señor padre era
tan aficionado.

сідадес а ке мі сеньйор падро
ора тан афіціонадо.

§.12.

balcón (m) /бальк^{он}/

caballo

espejo /еспехо/

ó

flor (f)

amiga

pan (m)

bueno

buena

mallo

mala

ventana

dos

su

sus

yo tengo

tú tienes

él tiene

ella tiene

nosotros tenemos

vosotros tenéis

ellos tienen

ellas tienen

- балькон

- кінь

- дзеркало

- або

- квітка

- приятелька

- хліб

- добрий

- добра

- злий

- зла

- вікно

- два

- його, її, свій

- їхній

- я маю

- ти маєш

- він має

- вона має

- ми маємо

- ви маєте

- вони мають

- вони /жін./мають

§.13.

Ejercicio.

Yo tengo una casa. La casa tiene una ventana y un balcón. Ella tiene un jardín. La amiga tiene una flor. El Rey es bueno. Nosotros tenemos una casa. Ellos tienen un espejo. Mi padre tiene un caballo. Vosotros tenéis un pan. Tú tienes un caballo. Yo tengo dos amigos.

¿Tengo yo un espejo? No, yo tengo un libro. ¿Tenéis vosotros un jardín? Si, nosotros tenemos un jardín. No, (nosotros) tenemos una casa. El padre y la madre tienen una casa. Ellos tienen un jardín. El padre es bueno y el niño es malo. La amiga es buena. ¿Es el amigo malo? No, el amigo es bueno. ¿Tienes tú un libro? No, yo tengo dos libros.

La amiga tiene su libro. El padre y la madre tienen sus casa. ¿Tiene la casa un balcón? No, la casa tiene dos ventanas.

контрольна вправа:

Я маю дім. Дім має одно вікно і балькон. Вона має город. Приятелька має квітку. Король є добрий. Ми маємо дім. Вони мають дзеркало. Мій батько має коня. Ви маєте хліб. Ти маєш коня. Я маю двох приятелів.

Чи я маю дзеркало. Ні, я маю книжку. Чи ви маєте город. Ні, /ми/ маємо дім. Батьк і мати мають дім. Вони мають город. Батько є добрий а /і/ дитина є зла. Приятелька є добра. Чи приятель є злий. Ні, приятель є добрий. Чи маєш книжку. Ні, я маю дві книжки.

Приятелька має свою книжку. Батько і мати мають свій дім. Чи дім має балькон. Ні, дім має два вікна.

§.14.

Вправа

Ми маємо дзеркало. Чи вони мають коня? Тітка має дім. Дім має два вікна і балкон. Чи він має хліб? Чи батько є добрий? Вони мають дім, город і коня. Чи вона має своє дзеркало? Ми маємо квітку. Дім або город, Вікно або двері. Добрий або злий. Дві книжки. Квітка або дерево. В городі є квітка. Хліб є в хаті. Мій кінь є в городі. Її прятенька є в хаті. Його батько є добрий. Їх книжки є добрі. Книжки є добрі або злі. Чи книжки є добрі? Чи його приятель є злий? Ні, його приятель є добрий. Чи вони мають хліб? Я маю хліб. Чи дім має балкон? Його кінь є злий. Чи ти маєш доброго коня? Мій кінь є недобрий /злий./

Контрольна вправа:

Nosotros tenemos un espejo. ¿Tienen ellos (ellas) un caballo? La tía tiene una casa. La casa tiene dos ventanas y un balcón. ¿Tiene el un pan? ¿Es el padre bueno? Ellos (ellas) tienen una casa, un jardín y un caballo. ¿Tiene ella su espejo? Nosotros tenemos una flor. La casa ó el jardín. La ventana ó la puerta. Bueno ó malo. Dos libros. La flor ó el árbol. En el jardín es una flor. El pan es en la casa. Mi caballo es en el jardín. Su amiga es en la casa. Su padre es bueno. Sus libros son buenos. Los libros son buenos ó malos. ¿Son los libros buenos? ¿Es su amigo malo? No, su amigo es bueno. ¿Tienen ellos (ellas) el pan? Yo tengo el pan. ¿Tiene la casa un balcón? Su caballo es malo. ¿Tienes tú un buen caballo? Mi caballo es malo.

§.15.

З великої літери пишемо в іспанській мові також /гляди уст. VIII/ прикметники та займенники, бо висловлюють чинності звороти, а викидається їх у скороченні, напр.:

Прикметники:

D. don
Sr., señor

-oooOoo-

Emmo. Sr. = eminentísimo señor =
високодостойний /пан/

Excmo. St. = excelentísimo señor =
найгідніший /пан/

Ilmo. Sr. = ilustrísimo señor =
світлий, високодостойний /пан/

Займенники:

V. = usted = Ви

V.A. = vuestra alteza =
вапа високість

V.E. = vuestrencia =
/Вапа/ окзцеленція, світлість

V.M. = vuestra majestad =
/Вап/ мєєстат

V.S. = usía = /Вапа/ благород-
ність

§.16.

Відмінними є: чі дні, іменники,
прикметники, займенники, числівники,
дієслова та дієприкметники.

Невідмінними є: прислівники,
пріємонники, злучники та оклики.

Las palabras variables son :
los artículos, los nombres,
los adjetivos, los prenombrés,
los verbos y los participios.
Las palabras invariables son:
los adverbios, las proposi-
ciones, las conjunciones y
las interjecciones.

§.17.

Іменники - Nombres.

Хоч еспанська мова не має іменної дехлінації, то все таки ми дамо її образ.

Aunque el castellano no tiene verdadera declinación, daremos una idea de ella.

Declinación del nombre

Nombre de persona

Однина - Singular

1. Nominativo:	el niño	- дитина
2. Genitivo :	del niño	- дитини
3. Dativo :	al (para el) niño	- дитині
4. Acusativo:	al niño	- дитину
5. Vocativo :	niño i ;oh niño!	- дитино!
6. Ablativo :	con, de etc. el niño	- /з, і т.д./ дитиною

Множина - Plural

1. Nominativo:	los niños	- діти
2. Genitivo :	de los niños	- дітої
3. Dativo :	a los (para los) niños	- дітям
4. Acusativo:	a los niños	- діти
5. Vocativo :	niños або ;oh niños!	- діти!
6. Ablativo :	con etc. los niños	- /з і т.д./ дітьми

Nombre de cosa

Однина - Singular

1. Nominativo:	el árbol	- дерево
2. Genitivo :	del árbol	- дерева
3. Dativo :	al або para el árbol	- дереву
4. Acusativo:	el árbol	- дерево
5. Vocativo :	árbol або ;oh árbol!	- дерево!
6. Ablativo :	con etc. el árbol	- /з і т.д./ деревом

Множина - Plural

1. Nominativo:	los árboles	- дерева
2. Genitivo :	de los árboles	- дерев
3. Dativo :	a los або para los árboles	- деревам
4. Acusativo:	los árboles	- дерева
5. Vocativo :	árboles або ;oh árboles!	- дерева!
6. Ablativo :	con etc. los árboles	- /з і т.д./ деревами

§.18.

Граматичний рід означає пол статевих істот.

El género es el accidente que determina el sexo de los seres animados:

Засади цих є три роди: чоловічий, жіночий та середній.

Los principales géneros son tres : masculino, femenino y neutro.

Роду мужеського є мужчини, звір'ята мужеського полу і кожний іменник, що може мати побіч себе член el як: Антін, коцур, папка /капкет/ і т.д.

Роду жіночого є жінки, звір'ята жіночого полу і кожний іменник, що може мати побіч себе член la, як: Антонія, кіпка /кітка/, папка і т.д.

Роду середнього є слова, що мають побіч себе член lo, як: добро, зло і т.д. і займенники esto, eso, aquello і ello.

III. Л е к ц і я

Вправа в читанню

El Rey andaba de pueblo en pueblo buscando novia, y en todos preguntaba cuál era la muchacha más pobre y más rica del pueblo; pero nadie entendía esta pregunta, puesto que en todas partes se contentaban con indicarle una muchacha pobre y otra rica.

- ¡Canario! - decía el Rey.

¡Me queman ustedes la sangre con sus pícaras entendederas! Lo que yo busco no es una novia rica ni una novia pobre, que es una que sea las dos cosas.

- ¡Qué divertido está su majestad! exclamaban los campesinos sin entender jota de lo que quería decirles. - Si estuviera, como nosotros destripando terrones todo el santísimo día, no tendría su majestad tanta gana de broma.

Andando de aquí para allí, el Rey llegó a la aldea de Rosa, hizo la pregunta de costumbre, y, como de costumbre, le indicaron una muchacha rica y otra pobre.

El Rey determinó ver a las dos, como hacía en todas partes, y empezó por la más rica, porque no sé qué demonios tiene la riqueza que siempre es la preferida, así de Reyes como de vasallos.

El género masculino es nombre del hombre, del animal macho y del todo nombre que pueda llevar el artículo el, como : Antonio, gato, gorro etc.

El género femenino es nombre de la mujer, del animal hembra y el de todo nombre que pueda llevar el artículo la, como : Antonia, gata, gorra etc.

El género neutro el el nombre de las palabras que llevan el artículo lo, como : lo bueno, lo malo etc. y los pronombres esto, eso, aquello y ello.

- 3 Lección tercera

§.19.

Ejercicio de lectura.

Ель Рей андава де пуевльо ен пуевльо buscando novia, i ен тодос preguntaba куаль ера ля мучача мас поре i мас рика дель пуевльо; pero nadie entendía esta pregunta, puesto que ен тодас партес се контентаван кон индикарле уна мучача поре й otra rica.

- ¡Canario! - decía el Rey.

Me queman ustedes la sangre con sus pícaras entendederas. Lo que yo busco no es una novia rica ni una novia pobre, que es una que sea las dos cosas.

- ¡Qué divertido está su majestad! exclamaban los campesinos sin entender jota de lo que quería decirles. Si estuviera, como nosotros destripando terrones todo el santísimo día, no tendría su majestad tanta gana de broma.

Andando de aquí para allí, el Rey llegó a la aldea de Rosa, i со ля pregunta де costumbre, i, como де costumbre, ле индикарон уна мучача рика й otro pobre.

Ель Рей детерміно вер а ляс дос, como асía ен тодас партес, i емпесо пор ля мас рика, porque не се ке демоніос тіоне ля рикеса ке сіемпрє ес ля преферіда, асі де Реєс como де васаль, нос.

La rica había quedado huérfana casi al mismo tiempo que la pobre; pero sus padres, en lugar de dejarle herramientas para que trabajase, le dejaron criados para que la serviesen. Sabedora de que el Rey la iba a visitar, se puso de veinticinco alfileres. ¡Allí hubieran ustedes visto seda y oro y perlas y diamantes!

-Con este continuo transnochar, andando de baile en baile, estoy muy descolorida - dijo. - Si yo me pusiera colorada delante de los hombres, como les sucede a las palurdas, poco me importaría esta picara palidez; pero como no me pongo, tendré que darme un poco de mano de gato.

Y en efecto, se puso de colorete que ...; uf, qué asco!

Poco después llegó el Rey y se quedó a solitas con ella, porque su majestad gustaba de quedarse a solas con las chicas, y como era Rey absoluto, hacía lo que le daba la real gana.

La muchacha, que estaba educada a la francesa, presentó la frente al Rey para que se la besara, y el Rey se llenó los labios de colorete, que le supo a rejalgas. Por más reverencias y monadas que, la muchacha hacía para enamorar a su majestad, su majestad se moría de fastidio; y como había oído que a mal dar tomar tabaco, sacó la caja del rapé y tomó un polvo.

Al dar su majestad un estornudo, se le saltó un botón de la pretina, y mandó a la muchacha que se la cosiera; pero la muchacha, como no sabía coser, le dió un pinchazo en la barriga que le hizo ver las estrellitas.

Del susto y del dolor le dió a su majestad un vahido, y mandó a la muchacha que le hiciera una taza de te, a ver si se le pasaba; pero la muchacha, como no entendía de cocina, le echó al te sal y ajos, y el Rey a poco más echa las tripas al probarlo.

Ля рика абіа кодадо уерфана касі аль місмо тісмно ке ля півре; перо сус паірес, он лугар де дехарле еррамієнтас пара ке трабахасе, ле дехарон кріа-дос пара ке ля сервієсен. Саведора де ке ел Рей ла іба а вісітар, се пусо де веінітісінко альфієрес. Аль і убієраї устедес вісто седа й оро і перляс і діамантес.

- Кєн єсте кєїтінуо трансночар, андандо де баїле он баїле, єстої муї десколоріда - діко. - Сї но ме пусієра кєїєрада делянте до лєос омврес, комо лєс сусєде а лєс палурдас, поко ме їмпортаріа єста пікара палідос; перо комо но ме поїго, тендре ке дарме ун поко де мано де гато.

І он ефекто, се пусо де колєорєто ке... уф, ке аско!

Поко деспуєс лє его ель Рей і се кєдо а солітас кєн ель я, порко су махєстад густава де кєдєрсє а соляс кєн лєс чікас, і комо єра Рей абсолєто, асіа лєо ке лє даба ля реал гана.

Ля мучача, ке єставя єдукада а ля фрєнсєса, прєсєнто ля фрєнтє аль Рей пара ке се ля бєсєра і ель Рей се лє ено лєос лєвіос де колєорєто, ке лє супо а рєхальгар. Пор має рєверєнсіас і монадас ке, ля мучача асіа пара оняморар й сї махєстад, сї махєстад се моріа де фастідіо; і комо авіа оїдо ке а мал дєр томар табакє, сако ля каха дєл рєпє і томо ун поїво.

Аль дєр сї махєстад ун єстєрнудє, сє лє салтє ун бєтєн де ля прєтіна, і мандо а ля мучача ке сє ля косієра; перо ля мучача, комо но сабіа кєсєр, лє діє ун пінчасє он ля бєрріга ке лє ісє вєр лєс єстрєльяс.

Дєлє сїсто і дєлє дєлєор лє діє а сї махєстад ун вєїдо, і мандо а ля мучача ке лє ісієра уна тєса де тє, а вєр сї сє лє пасєвє, перо ля мучача, комо но онтєндіа де кєсіна, лє очо аль тє сєлє і ахєс, і ель Рей а поко має оча лєс тріпас аль проварільє.

-Para este viaje - dijo su majestad - no se necesitaban alforjas. Y se marchó muy quemado, caballero en su caballo, a casa de la muchacha pobre, que vivía a lo opuesto de la aldea.

-Пара есте віахе - діхо су махестад - но се несеітаван альфорхас. І се марчo муї кемадо, каваль'єро ен су каваль'їо, а каса де ля мучача побре, кe вівіа а лїо опуесто де ля альдеа.

С Л О В А

що виступають в першій спитку. Вимову подано тільки при тих словах, що вимовляються інакше, як це ми звикли читати латинські літери. Підкреслена літера означає її наголошення.

ablative
acento
acusativo
adjetivo /адхетіво/
águila
¡ah!
alfabeto /альфавето/
alrededor
alto, -a
ambos, -as
amiga
amigo
ánima
aquí /арі/
árbol (m)
argüir
artículo /артікульо/
ave (f)

balcón (m)
bondad
botón (m)
bueno, -a
bueno, lo

caballo /каваль'їо/
carecer /каресер/
casa
caso
castellano, -a /кастель'яно/
cegar
clocar
como
contra
crema = diéresis
cuando
cubrir

— місцевий /відмінок/
— наголос, акцент
— знахідний /відмінок/
— прикметник
— орел
— ох
— азбука, абетка
— довкруги
— високий, -а
— обоє, обі
— приятелька
— приятель
— дупа; відвага; завзяття
— тут, тепер
— дерево
— оспорювати; заключати; натякати
— член
— птах, птиця

— балкон
— доброта
— гудзик
— добрий, -а
— добро

— кінь
— не доставати, обходитися без чогось
— дім, хата
— відмінок
— кастилійський, оспанський, -а
— засліплювати
— квати
— як, напр.
— /на- /проти
— діяроза
— якщо, як, коли
— накривати

dativo	- давальний /відмінок/
de	- від, з, про
declinación	- деклінація
determinado, -a	- окреслений, означений, -а
diéresis	- діяреза
don	- пан
dos	- два
Egipto /Ехіпто/	- Єгипет
ejercicio /ехерсісіо/	- вправа
el	- член чоловічого роду
en	- в, у
es	- /він, вона, воно/ є
espejo /еспехо/	- дзеркало
etc. = etcétera	- і інше, і т.д.
femenino	- жіночий
flor (f)	- квітка, цвіт
gañir	- бити
general /хонераль/	- загальний
genitivo	- родовий /відмінок/
gobernar	- рядити, управляти
grande	- великий, -а
gruir	- битися
hache /аче/	- сокира
hermano /ермано/	- брат
hermoso, -a /ермосо/	- гарний, -а
indeterminado, -a	- неокреслений, неозначений
israelita	- єврей
jardín (m) /хардін/	- город
juquete /хугете/	- іграшка
kilómetro	- кілометр
la	- член жіночого роду
lección (f)	- лекція
lectura	- читання
letra	- літера
libro	- книжка
lo	- член середнього роду
madre (f)	- мати, мама
madrugada	- ніч /від півночі до ранку/
malo, -a	- злий, -а
malo, lo	- зло
mas	- але
más	- більше
masculino	- чоловічий /рід/
mí	- мій, моя

Neutro	- середній /рід/
niño	- дитина, хлопчик
no	- ні
nombre	- ім'я, іменник
nominativo	- називний /відмінок/
numeral	- числівник
numero	- число
6 (o)	- або
ocurren	- /вони/ виступають
opinión	- думка, опінія
padre (m)	- батько
palabra	- слово
pan (m)	- хліб
pero	- але
persona	- особа
plural	- множина
primero, -a	- перший, -а
príncipe (m)	- князь
pronombre	- займенник
puede	- може
puerta	- двері
qué	- що
quién	- хто
recibí	- я одержував
recibí	- я одержав
rojo /прохо/	- червоний
se	- ся, себе
segundo, -a	- другий, -а
semivocal	- напівголосна
señor	- пан
ser	- бути
si	- так
singular	- однина
sombrero	- капелюх
son	- /вони/ є
sonido	- звук
su	- його, її, свій.
sustantivo	- іменник
tenéis	- /ви/ маєте
tenemos	- /ми/ маємо
tener	- мати
tengo	- /я/ маю
tercero, -a	- третій, -а
tía	- тітка
tiene	- /він, вона/ має
tienen	- /вони/ мають
tiene	- /ти/ маєш
tu	- твій
tú	- ти

un
una

- член чоловічого роду /неокресл./
- член жіночого роду /неокресл./

ventana
vocal
vocativo
vosotros, -as

- вікно
- голосна
- кличний /відмінок/
- ви

y
yo

- і, я
- я

- - 0000000000 - -

